

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ
॥ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമഹാദേവസ്യാജ്ഞയാ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണാഭ്യാം
വിമാനേനാഗതസ്യ രാജേന്താ ദശരഥസ്യാഭിവാദനം പുത്രാഭ്യാം
സീതായൈ ചാവശ്യകം സന്ദീശ്യ തസ്യേന്ദ്രലോകേ ഗമനം ച

ഏതച്ഛുത്വാ ശുഭം വാക്യം
രാഘവേണാനുഭാഷിതം |
തതഃ ശുഭതരം വാക്യം
വ്യാജഹാര മഹേശ്വരഃ || 6.119.1 ||

പുഷ്പകരാക്ഷ മഹാബാഹോ
മഹാവക്ഷഃ പരന്തപ |
ദിഷ്ട്വാ കൃതമിദം കർമ്മ
ത്വയാ ധർമ്മഭൃതാം വര || 6.119.2 ||

ദിഷ്ട്വാ സർവസ്യ ലോകസ്യ
പ്രവൃദ്ധം ദാരുണം തമഃ |
അപവൃത്തം ത്വയാ സംഖ്യേ
രാമ രാവണജം ഭയം || 6.119.3 ||

ആശ്വാസ്യ ഭരതം ദീനം
കൗസൽയാം ച യശസ്വിനീം |

കൈകേയിം ച സുമിത്രാം ച
ദൃഷ്ട്വാ ലക്ഷ്മണമാതരം || 6.119.4 ||

പ്രാപ്യ രാജ്യമയോധ്യായാം
നന്ദയിത്വാ സുഹൃജ്ജനം |
ഇക്ഷ്വാകുണാം കുലേ വംശം
സ്ഥാപയിത്വാ മഹാബല || 6.119.5 ||

ഇഷ്ട്വാ തുരഗമേധേന
പ്രാപ്യ ചാനുത്തമം യശഃ |
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ധനം ദത്ത്വാ
ത്രിദിവം ഗന്തുമർഹസി || 6.119.6 ||

ഏഷ രാജാ ദശരഥോ
വിമാനസ്ഥഃ പിതാ തവ |
കാകുത്സ്ഥ മാനുഷേ ലോകേ
ഗുരുസ്തവ മഹായശഃ || 6.119.7 ||

ഇന്ദ്രലോകം ഗതഃ ശ്രീമാം -
സ്ത്വയാ പുത്രേണ താരിതഃ |
ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രോ
ത്വമേനമഭിവാദയ || 6.119.8 ||

മഹാദേവവചഃ ശ്രുത്വാ
രാഘവഃ സഹലക്ഷ്മണഃ |
വിമാനശിഖരസ്ഥസ്യ
പ്രണാമമകരോത് പിതുഃ || 6.119.9 ||

ദീപ്യമാനം സ്വയാ ലക്ഷ്മ്യോ
വീരജ്ജാഗ്രബരധാരിണം |

ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രോ
ദദർശ പിതരം പ്രഭുഃ || 6.119.10 ||

ഹർഷേണ മഹതാഽവിഷ്ടോ
വിമാനസ്ഥോ മഹീപതിഃ |
പ്രാണൈഃ പ്രിയതരം ദൃഷ്ട്വാ
പുത്രം ദശരഥസ്തദാ || 6.119.11 ||

ആരോപ്യാങ്കേ മഹാബാഹു -
ർവരാസനഗതഃ പ്രഭുഃ |
ബാഹുഭ്യാം സമ്പരിഷ്വജ്യ
തതോ വാക്യം സമാദദേ || 6.119.12 ||

ന മേ സ്വർഗോ ബഹു മതഃ
സമ്മാനശ്ച സുരർഷഭൈഃ |
ത്വയാ രാമ വിഹീനസ്യ
സത്യം പ്രതിശൃണോമി തേ || 6.119.13 ||

അദ്യ ത്വാം നിഹതാമിത്രം
ദൃഷ്ട്വാ സമ്പൂർണ്ണമാനസം |
നിസ്തീർണ്ണവനവാസം ച
പ്രീതിരാസീത് പരാ മമ || 6.119.14 ||

കൈകേയോ യാനി ചോക്താനി
വാക്യാനി വദതാം വര |
തവ പ്രവ്രാജനാർഥാനി
സ്ഥിതാനി ഹൃദയേ മമ || 6.119.15 ||

ത്വാം തു ദൃഷ്ട്വാ കുശലിനം
പരിഷ്വജ്യ സലക്ഷ്മണം |

അദ്യ ദുഃഖാദ് വിമുക്തോത്സ്മി
നീഹാരാദിവ ഭാസകരഃ || 6.119.16 ||

താരിതോഹം ത്വയാ പുത്ര
സുപുത്രേണ മഹാത്മനാ |
അഷ്ടാവക്രേണ ധർമാത്മാ
കഹോലോ ബ്രാഹ്മണോ യഥാ || 6.119.17 ||

ഇദാനീം ച വിജാനാമി
യഥാ സൗമ്യ സുരേശ്വരൈഃ |
വധാർഥം രാവണസ്യേഹ
വിഹിതം പുരുഷോത്തമം || 6.119.18 ||

സിദ്ധാർഥാ ഖലു കൗസൽയാ
യാ ത്വാം രാമ ഗൃഹം ഗതം |
വനാന്നിവൃത്തം സംഹൃഷ്ടാ
ദ്രക്ഷ്യതേ ശത്രുസുദനം || 6.119.19 ||

സിദ്ധാർഥാഃ ഖലു തേ രാമ
നരാ യേ ത്വാം പുരീം ഗതം |
രാജ്യേ ചൈവാഭിഷിക്തം ച
ദ്രക്ഷ്യന്തേ വസുധാധിപം || 6.119.20 ||

അനുരക്തേന ബലിനാ
ശുചിനാ ധർമചാരിണാ |
ഇച്ഛേയം ത്വാമഹം ദ്രഷ്ടും
ഭരതേന സമാഗതം || 6.119.21 ||

ചതുർദശ സമാഃ സൗമ്യ
വനേ നിർയാതിതാസ്ത്വയാ |

വസതാ സീതയാ സാർധം

മത്പ്രീത്യാ ലക്ഷ്മണേന ച || 6.119.22 ||

നിവൃത്തവനവാസോഽസി

പ്രതിജ്ഞാ പുരിതാ ത്വയാ |

രാവണം ച രണേ ഹത്യാ

ദേവതാഃ പരിതോഷിതാഃ || 6.119.23 ||

കൃതം കർമ്മ യശഃ ശ്ലാഘ്യം

പ്രാപ്തം തേ ശത്രുസൂദന |

ഭാത്യഭിഃ സഹ രാജ്യസ്ഥോ

ദീർഘമായുരവാപ്നുഹി || 6.119.24 ||

ഇതി ബ്രുവാണം രാജാനം

രാമഃ പ്രാഞ്ജലിരബ്രവീത് |

കുരു പ്രസാദം ധർമ്മജ്ഞ

കൈകേയോ ഭരതസ്യ ച || 6.119.25 ||

സപുത്രാം ത്വാം തൃജാമീതി

യദുക്താ കേകയീ ത്വയാ |

സ ശാപഃ കൈകയീം ഘോരഃ

സപുത്രാം ന സ്പൃശേത് പ്രഭോ || 6.119.26 ||

തഥേതി സ മഹാരാജോ

രാമമുക്ത്വാ കൃതാഞ്ജലിം |

ലക്ഷ്മണം ച പരിഷ്വജ്യ

പുനർവാക്യമുവാച ഹ || 6.119.27 ||

രാമം ശുശ്രൂഷതാ ഭക്ത്യാ

വൈദേഹ്യാ സഹ സീതയാ |

കൃതാ മമ മഹാപ്രീതിഃ

പ്രാപ്തം ധർമഫലം ച തേ || 6.119.28 ||

ധർമം പ്രാപ്സ്യസി ധർമജ്ഞ

യശശ്ച വിപുലം ഭൂവി |

രാമേ പ്രസന്നേ സ്വർഗം ച

മഹിമാനം തഥോത്തമം || 6.119.29 ||

രാമം ശുശ്രൂഷ ഭദ്രം തേ

സുമിത്രാനന്ദവർധന |

രാമഃ സർവസ്യ ലോകസ്യ

ഹിതേഷ്യഭിരതഃ സദാ || 6.119.30 ||

ഏതേ സേന്ദ്രാസ്ത്രയോ ലോകാഃ

സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ |

അഭിവാദ്യ മഹാത്മാന -

മർചന്തി പുരുഷോത്തമം || 6.119.31 ||

ഏതത് തദുക്തമവ്യക്ത -

മക്ഷരം ബ്രഹ്മസമ്മിതം |

ദേവാനാം ഹൃദയം സൗമ്യ

ഗുഹ്യം രാമഃ പരന്തപഃ || 6.119.32 ||

അവാപ്തധർമാചരണം

യശശ്ച വിപുലം ത്വയാ |

ഏവം ശുശ്രൂഷതാവ്യഗ്രം

വൈദേഹ്യാ സഹ സീതയാ || 6.119.33 ||

ഇത്യുക്ത്വാ ലക്ഷ്മണം രാജാ

സ്നനുഷാം ബദ്ധാഞ്ജലിം സ്ഥിതാം |

പുത്രീത്യാഭാഷ്യ മധുരം

ശന്നൈരേനാമുവാച ഹ || 6.119.34 ||

കർതവ്യോ ന തു വൈദേഹി

മന്യുസ്ത്യാഗമിമം പ്രതി |

രാമേണേദം വിശുദ്ധ്യർഥം

കൃതം വൈ ത്വദ്ധിതൈഷിണാ || 6.119.35 ||

സുദുഷ്കരമിദം പുത്രി

തവ ചാരിത്രലക്ഷണം |

കൃതം യത് ത്വേന്യനാരിണാം

യശോ ഹൃദിഭവിഷ്യതി || 6.119.36 ||

ന ത്വം കാമം സമാധേയാ

ഭർതൃശുശ്രൂഷണം പ്രതി |

അവശ്യം തു മയാ വാച്യ -

മേഷ തേ ദൈവതം പരം || 6.119.37 ||

ഇതി പ്രതിസമാദിശ്യ

പുത്രൗ സീതാം ച രാഘവഃ |

ഇന്ദ്രലോകം വിമാനേന

യയൗ ദശരഥോ നൃപഃ || 6.119.38 ||

വിമാനമാസ്ഥായ മഹാനുഭാവഃ

ശ്രീയാ ച സംഹൃഷ്ടതനുർനുപോത്തമഃ |

ആമന്തര്യ പുത്രൗ സഹ സീതയാ ച

ജഗാമ ദേവപ്രവരസ്യ ലോകം || 6.119.39 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

യുദ്ധകാണ്ഡേ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ||